

SERGIU SÎTNIC, Director general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI):

DECLARĂM O NEUTRALITATE TEHNOLOGICĂ, DAR NU SUNTEM INDIFERENȚI FAȚĂ DE INTRODUCEREA DE NOI TEHNOLOGII ÎN ȚARA NOASTRĂ

Simplului utilizator al serviciilor infocomunicaționale îi este dificil să înțeleagă care tehnologie este mai bună - WiMax sau LTE. Profesioniștii vor determina și vor aprecia aceasta. ANRCETI declară neutralitate tehnologică. Este necesar ca statul să ofere anumite frecvențe, iar ce tehnologie va fi lansată pe aceste frecvențe, de fapt, nu este atât de important. Operatorii înșiși, trebuie să determine care tehnologia va fi aplicată la aceste frecvențe, cu care tehnologie se va obține un profit mai mare.

În acest proces este cel mai important ca să fie lansate serviciile în bandă largă de Internet, iar operatorii deja înșiși vor trebui să decidă ce este mai promițător și mai avantajos pentru ei. Deoarece echipamentele pentru diverse tehnologii variază în preț, ca și destinația lor.

Implementarea rețelelor WiMax și LTE în Republica Moldova, depinde de mijloace financiare. Prin urmare, când vorbim de WiMax sau LTE trebuie să ne bazăm pe componenta economică și calitatea serviciilor.

ANRCETI va susține și va promova răspândirea cât mai rapidă a acestor tehnologii, indiferent de faptul care operator va fi și ce tehnologie își va alege.

Totuși principalul obiectiv al ANRCETI constituie calitatea serviciilor furnizate.

În general, nu trebuie să existe temerea de a merge înainte. Dacă există în lume diverse tehnologii informaționale, atunci acestea neapărat trebuie implementate și lansate. Îmi amintesc și acum anul 2008, când lucram asupra lansării tehnologiei 3G, când a trebuit să analizăm mai multe opinii ale experților (atât pozitive, cât și negative) și bineînțeles și practica internațională. În Rusia, de exemplu, experiența utilizării 3G a fost negativă. Paradoxal, dar tehnologiile 3G în zona periferiilor s-a implementat cu succes, iar în orașele mari acest proces este cu mult mai lent și mai anevoios. Cauza nu constă în faptul că această tehnologie nu este necesară, ci că sunt probleme privind frecvențele. Noi am analizat toate aceste aspecte, pozitive și negative, și totuși am hotărât să implementăm tehnologia 3G și după cum ne demonstrează practica, nu ne-am greșit. Mai mult decât atât, în prezent aproape toți se adresează la noi, la experiența Republicii Moldova, privind implementarea tehnologiei 3G. Toți sunt interesați de condițiile care le-am acordat operatorilor pentru a avea posibilitatea de a implementa și de a pune în aplicare această tehnologie, deoarece acestea s-au dezvoltat foarte rapid.

Chiar dacă am declarat neutralitate tehnologică, noi foarte atent urmărim procesul de dezvoltare a tehnologiilor noi și nu suntem indiferenți față de implementarea acestora în țara noastră. Dacă ne-am referi succint la această tehnologie, am putea spune: WiMax poate fi numit doar 3,5G și nu 4G, viteza nu corespunde. WiMax este mai mult destinat pentru transmiterea datelor, decât pentru transmiterea vocii, de aceea prin alegerea tehnologiei date există șanse reale de acoperi cât mai rapid teritoriul țării cu Internet de viteză înaltă. Și din nou este nevoie de competență în elaborarea condițiilor în eliberarea licențelor. Consider că în primul rând trebuie de pus accent pe introducerea Internetului de viteză înaltă în centrele raionale și-n zonele rurale. Nu ar fi trebui de așteptat, deoarece noi și așa suntem în întârziere

mare. Referitor la tehnologia LTE, care este cu totul altceva, în acest caz trebuie de aplicat o altă abordare. Tehnologia LTE este un nou standard, progresist, care se dezvoltă rapid, care constituie nucleul de dezvoltare a tehnologiei 3G, cum ar fi CDMA și UMTS. Dar nu trebuie să uităm că pînă ce producerea în serie a asemenea telefoane nu este posibilă, deoarece vitezele sunt gigantice - 100Mbps. De asemenea, este dificil de presupus că astăzi în Moldova va vine un nou operator de telefonie mobilă, care va începe de la zero dezvoltarea telefoniei mobile, bazate doar pe standardul LTE. Deși, nu putem exclude și o astfel de desfășurare a evenimentelor. În opinia mea, ambele tehnologii pot fi implementate în Republica Moldova, principalul este de a înțelege corect care sunt scopurile noastre și ce obiective ne dorim să realizăm.

Una din problemele actuale care este discutată în prezent de către structurile de stat, precum și de mediul de operatori, este prețul pentru licența care va trebui de achitat pentru operatorii care vor dori să pună în aplicare WiMax sau LTE pe piața din Republica Moldova. Totul va depinde de condițiile de acordare a acestor licențe. În cazul în care pe piața noastră va apărea o noua companie care va implementa rețeaua WiMax sau LTE, atunci ei vor fi concurenții direcți pentru companiile de telefonie mobilă din Republica Moldova, care activează de ceva timp pe piața națională.

Desigur că ei deja se gîndesc cum să se protejeze de companiile care vor apărea pe piața națională, și anume ca acestea să primească licențele la prețul echivalent cu cheltuielile suportate de acestea la acea vreme. Și au plătit operatorii pentru licența de utilizare a tehnologiei 3G, nici mai mult și nici mai puțin de 8 milioane dolari. Prin urmare sunt clare interesele acestora. De asemenea, există și alte opinii precum că licența poate costa mult mai puțin. Sunt discutate diferite cifre. Pînă ce-o fi acesasta rămîne doar la nivel de discuție. Stabilirea costului licenței nu este de competența ANRCETI, ci de competența Guvernului Republicii Moldova, care trebuie să stabilească scopul și condițiile specifice, și deja în funcție de aceasta va fi calculată suma totală. Și pentru a lua decizia corectă, ANRCETI, fiind o Agenție specializată în domeniul comunicațiilor electronice, este gata să ofere sugestiile și propunerile sale.